

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 4

I. PRAKTYKI LEKTUROWE I KSZTAŁCENIE LITERACKIE

Efekt nadrzędny: uczeń czyta, rozumie, analizuje i interpretuje teksty literackie, wykorzystując informacje z tekstu oraz formułując własne sądy.

I. PRAKTYKI LEKTUROWE I KSZTAŁCENIE LITERACKIE					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Środki artystycznego wyrazu	Rozpoznaje epitet i porównanie w prostym fragmencie.	Rozpoznaje poznane środki: epitet, porównanie, ożywienie, uosobienie i wyraz dźwiękonaśladowczy oraz wskazuje je w tekście.	Wyszukuje poznane środki w tekście, nazywa je i wyjaśnia ich podstawowe znaczenie.	Wyjaśnia, jak wybrane środki wpływają na obraz, emocje lub nastrój w konkretnym fragmencie, podając przykład z tekstu.	Samodzielnie rozpoznaje i porównuje kilka środków w tekście, wyjaśnia ich funkcję i trafnie uzasadnia odpowiedź przykładem.
Świat przedstawiony i rodzaje fikcji	Wskazuje bohaterów, miejsce i czas wydarzeń.	Wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego i odróżnia wydarzenia możliwe od fantastycznych.	Porządkuje wydarzenia i opisuje podstawowe elementy świata przedstawionego na podstawie tekstu.	Porównuje elementy realistyczne i fantastyczne oraz wyjaśnia ich znaczenie dla wydarzeń lub bohaterów.	Samodzielnie analizuje, jak autor łączy realizm i fantastykę, i formułuje wnioski na podstawie kilku przykładów.
Narrator, podmiot liryczny i bohater	Rozpoznaje narratora, bohatera i podmiot liryczny w prostych tekstach.	Odróżnia narratora od podmiotu lirycznego i wskazuje głównych bohaterów.	Wskazuje, kto opowiada o wydarzeniach, oraz charakteryzuje bohatera na podstawie tekstu.	Porównuje sposób przedstawienia bohatera lub wydarzeń i wyjaśnia, jak wpływa on na odbiór tekstu.	Samodzielnie porównuje narrację lub sposób przedstawienia bohaterów w dwóch tekstach i uzasadnia wnioski przykładami.
Temat, problematyka, wartości i postawy bohaterów	Wskazuje temat utworu i nazywa prostą wartość lub problem.	Określa temat i wskazuje wartości obecne w utworze.	Wyjaśnia, jaki problem lub wartość jest ważna dla bohatera i wydarzeń.	Porównuje postawy bohaterów, wskazuje ich motywy i uzasadnia swoje zdanie przykładem z tekstu.	Samodzielnie ocenia postępowanie bohaterów, rozważa różne możliwości i uzasadnia ocenę kilkoma przykładami.
Poezja: obraz poetycki, rymy i rytm	Rozpoznaje wers, strofę i rym w prostym wierszu.	Wskazuje wers, strofę, rymy oraz podstawowe elementy rytmu.	Opisuje obraz poetycki i wyjaśnia, jak rymy lub rytm pomagają budować nastrój.	Łączy obraz poetycki, rytm i poznane środki z treścią wiersza oraz podaje przykłady z tekstu.	Samodzielnie interpretuje prosty wiersz, wykorzystując jego budowę i środki poetyckie oraz uzasadnia swoje rozumienie.
Bajka, baśń i legenda	Rozpoznaje baśń lub legendę w prostym tekście.	Wymienia podstawowe cechy baśni i legendy i wskazuje je w utworze.	Rozróżnia elementy realistyczne, fantastyczne i historyczne oraz wyjaśnia ich rolę.	Porównuje poznane baśnie, bajki lub legendy, wskazuje ich przesłanie i uzasadnia je wydarzeniami z tekstu.	Samodzielnie wyjaśnia najważniejszą myśl utworu, porównuje ją z innym tekstem i uzasadnia własne wnioski.
Lektura: „Akademia pana Kleksa” Jan Brzechwa	Zna tytuł i autora, wskazuje głównych bohaterów, miejsce i najważniejsze wydarzenia.	Opowiada najważniejsze wydarzenia i wskazuje podstawowe cechy Adasia oraz Akademii.	Wyjaśnia rolę niezwykłych lekcji, fantastycznych wydarzeń i postaci profesora Kleksa.	Porównuje zachowania bohaterów, wyjaśnia ich motywy i wskazuje wartości ważne w lekturze, podając przykłady.	Samodzielnie ocenia postawy bohaterów i wyjaśnia przesłanie lektury, uzasadniając je konkretnymi wydarzeniami.
Lektura: „Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa” C.S. Lewis	Zna tytuł i autora, wskazuje głównych bohaterów, miejsce i najważniejsze wydarzenia.	Opowiada losy rodzeństwa i wskazuje podstawowe elementy świata fantastycznego.	Charakteryzuje bohaterów, wyjaśnia ich decyzje i wskazuje ważne wartości.	Porównuje postawy bohaterów i wyjaśnia znaczenie odwagi, przyjaźni, poświęcenia i odpowiedzialności.	Samodzielnie wyjaśnia przesłanie powieści, ocenia decyzje bohaterów i uzasadnia wnioski przykładami z tekstu.
Lektura: Andrzej Maleszka „Magiczne drzewo”	Zna tytuł i autora, wskazuje głównych bohaterów, miejsce i najważniejsze wydarzenia.	Opowiada o przygodach bohaterów, wskazuje podstawowe elementy świata przedstawionego.	Charakteryzuje bohaterów, wyjaśnia ich decyzje i wskazuje ważne wartości.	Porównuje postawy bohaterów i wyjaśnia znaczenie odwagi, przyjaźni, poświęcenia i odpowiedzialności.	Samodzielnie wyjaśnia przesłanie powieści, ocenia decyzje bohaterów i uzasadnia wnioski przykładami z tekstu.
Lektura: „Mikołajek” R. Goscinný, J.-J. Sempé	Zna tytuł i autorów, wskazuje Mikołajka i głównych bohaterów oraz rozpoznaje najważniejsze wydarzenia.	Opowiada wybrane wydarzenia i charakteryzuje Mikołajka oraz wybranych bohaterów na podstawie lektury.	Wyjaśnia, na czym polega humor w opowiadaniach, opisuje świat dzieci i relacje między bohaterami, odwołując się do konkretnych sytuacji.	Porównuje postawy bohaterów, wyjaśnia ich motywy i ocenia wybrane zachowania, podając trafne przykłady z lektury.	Samodzielnie interpretuje humor i sposób przedstawienia świata dzieci, ocenia postawy bohaterów oraz uzasadnia własne stanowisko kilkoma przykładami z lektury.
Lektura: „Kajko i Kokosz. Szkoła latania” Janusz Christa	Zna tytuł i autora, wskazuje Kajka, Kokosza i głównych bohaterów oraz najważniejsze wydarzenia.	Opowiada najważniejsze wydarzenia, wskazuje elementy świata przedstawionego oraz rozpoznaje podstawowe cechy komiksu.	Charakteryzuje Kajka, Kokosza i wybrane postacie, wyjaśnia ich relacje oraz rolę humoru i fantastyki.	Analizuje sposób przedstawienia bohaterów i wydarzeń za pomocą obrazu i słowa, ocenia ich postępowanie i uzasadnia swoje zdanie przykładami.	Samodzielnie interpretuje komiks jako tekst kultury, analizuje współdziałanie obrazu i tekstu, ocenia postawy bohaterów i formułuje własne wnioski.

II. KSZTAŁCENIE KULTUROWE I AUTONOMIA CZYTELNICZA

Efekt nadrzędny: uczeń odbiera różne teksty kultury, porównuje sposoby przedstawiania treści i rozwija własne praktyki czytelnicze oraz uczestnictwo w kulturze.

II. KSZTAŁCENIE KULTUROWE I AUTONOMIA CZYTELNICZA					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Teatr, film, komiks i inne teksty kultury	Rozpoznaje tekst literacki, film, przedstawienie teatralne i komiks.	Wskazuje podstawowe elementy filmu, teatru lub komiksu i określa ich temat.	Porównuje, jak tę samą treść można przedstawić w tekście, filmie, teatrze lub komiksie.	Wyjaśnia, jak obraz, dźwięk, gest, kadr lub układ komiksu wpływa na odbiór dzieła, podając przykład.	Samodzielnie interpretuje wybrany tekst kultury, porównuje jego środki z innym dziełem i uzasadnia swoje rozumienie.
Autonomia czytelnicza i kultura czytania	Czyta wskazany tekst i mówi, czy mu się podoba.	Wybiera tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami i krótko uzasadnia wybór.	Formułuje własne wrażenia po lekturze i wskazuje fragment lub element, który je wywołał.	Porównuje swoje rozumienie tekstu z opinią innej osoby i podaje argumenty dla swojego stanowiska.	Samodzielnie poleca wartościową książkę, uzasadnia wybór, odwołuje się do jej treści i zachęca innych do lektury.
Porównywanie tekstów kultury	Wskazuje podobieństwo lub różnicę między dwoma prostymi przekazami.	Wymienia podstawowe podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia treści.	Wyjaśnia, jak różne środki wpływają na przedstawienie tego samego tematu.	Porównuje sposób przedstawienia bohatera, wydarzenia lub wartości w dwóch tekstach kultury i uzasadnia wnioski.	Samodzielnie interpretuje różnice w sposobie przedstawienia treści i ocenia, który przekaz skuteczniej realizuje swój cel.

III. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA: GRAMATYKA, SKŁADNIA I SŁOWNICTWO

Efekt nadrzędny: uczeń rozpoznaje zjawiska językowe i wykorzystuje wiedzę o języku do poprawnego, precyzyjnego i świadomego komunikowania się.

III. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA: GRAMATYKA, SKŁADNIA I SŁOWNICTWO					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Komunikacja językowa: nadawca, odbiorca, intencja i asertywność	Rozpoznaje nadawcę i odbiorcę prostej wypowiedzi.	Określa sytuację komunikacyjną i podstawową intencję wypowiedzi oraz rozpoznaje prosty komunikat asertywny.	Dostosowuje krótką wypowiedź do odbiorcy i sytuacji oraz formułuje proste komunikaty wyrażające własne zdanie.	Porównuje wypowiedzi skierowane do różnych odbiorców, wyjaśnia, co trzeba w nich zmienić, i stosuje zasady asertywnej komunikacji.	Samodzielnie dobiera język i formę wypowiedzi do celu, odbiorcy i sytuacji oraz uzasadnia swój wybór, także w sytuacji wymagającej asertywności.
Czasownik	Rozpoznaje czasownik i określa jego podstawową formę.	Określa osobę, liczbę, rodzaj i czas czasownika w typowych przykładach.	Poprawnie odmienia czasowniki i stosuje właściwe formy w zdaniach.	Uzupełnia i przekształca zdania, poprawia błędne formy czasownika i wyjaśnia swoje poprawki.	Samodzielnie dobiera formy czasownika do znaczenia i sytuacji oraz uzasadnia ich użycie.
Rzeczownik	Rozpoznaje rzeczownik i wskazuje jego liczbę.	Określa liczbę, rodzaj i przypadek rzeczownika w prostych przykładach.	Poprawnie odmienia rzeczownik i stosuje jego formy w zdaniach.	Uzupełnia, przekształca i poprawia zdania, kontrolując poprawność odmiany rzeczownika.	Samodzielnie dobiera formy rzeczownika tak, aby wypowiedź była poprawna i precyzyjna.
Przymiotnik	Rozpoznaje przymiotnik i wskazuje wyraz, który określa.	Określa podstawowe formy gramatyczne przymiotnika.	Poprawnie odmienia przymiotnik i łączy go z rzeczownikiem.	Sprawdza zgodność przymiotnika z rzeczownikiem, uzupełnia zdania i poprawia błędy.	Samodzielnie dobiera przymiotniki, aby dokładnie opisywać osoby, przedmioty i sytuacje.
Przysłówek, przyimek i wyrażenie przymkowe	Rozpoznaje przysłówek i przyimek w prostych zdaniach.	Wskazuje wyrażenie przymkowe i określa jego podstawową funkcję.	Poprawnie stosuje przysłówki, przyimki i wyrażenia przymkowe w zdaniach.	Dobiera właściwe wyrazy do kontekstu, poprawia niepasujące użycie i wyjaśnia swoją poprawkę.	Samodzielnie wykorzystuje te wyrazy, aby dokładnie określać miejsce, czas i sposób wykonywania czynności.
Części mowy – rozpoznawanie i funkcje	Rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek i przyimek.	Odróżnia poznane części mowy i wskazuje je w prostych zdaniach.	Określa podstawowe cechy poznanych części mowy i poprawnie stosuje je w zdaniach.	Rozpoznaje części mowy w dłuższym tekście, sprawdza ich formy i poprawia typowe błędy.	Samodzielnie wykorzystuje różne części mowy, aby precyzyjnie i ciekawie formułować wypowiedzi.
Wypowiedzenie, zdanie i równoważnik zdania	Rozpoznaje wypowiedzenie, zdanie i równoważnik zdania.	Odróżnia zdanie od równoważnika zdania w typowych przykładach.	Buduje poprawne zdania i przekształca równoważniki zdań.	Przekształca zdania bez zmiany znaczenia i wyjaśnia, co zmieniło się w ich budowie.	Samodzielnie buduje różne poprawne wypowiedzenia, dbając o jasność i spójność.
Typy wypowiedzeń i znaki kończące	Rozpoznaje zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące.	Poprawnie dobiera kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik.	Tworzy wypowiedzenia różnych typów zgodnie z podanym celem.	Przekształca rodzaj wypowiedzenia i dobiera znak końcowy do sytuacji.	Samodzielnie dobiera rodzaj zdania i znak końcowy do celu, odbiorcy i sytuacji.
Głoska, litera, samogłoska, spółgłoska i sylaba	Rozróżnia głoskę i literę oraz dzieli proste wyrazy na sylaby.	Rozpoznaje samogłoski i spółgłoski w typowych wyrazach.	Poprawnie analizuje budowę fonetyczną prostych wyrazów.	Rozwiązuje trudniejsze przykłady podziału na sylaby, rozpoznaje błędy i poprawia je.	Samodzielnie wykorzystuje wiedzę o głosce, literze i sylabie, aby wyjaśnić poprawną wymowę lub zapis.
Stopniowanie przymiotników i przysłówków	Rozpoznaje stopień równy, wyższy i najwyższy.	Tworzy podstawowe formy stopniowania poznanych przymiotników i przysłówków.	Poprawnie stosuje stopniowanie w zdaniach i prostych opisach.	Dobiera właściwy stopień do znaczenia, uzupełnia zdania i poprawia błędy w stopniowaniu.	Samodzielnie stosuje stopniowanie w różnych sytuacjach, także w poznanych formach nieregularnych, i uzasadnia wybór.
Synonimy, antonimy, słownictwo wartościujące i wyrazy potoczne	Rozpoznaje synonimy i antonimy w podanych zestawach.	Wyjaśnia znaczenie prostych wyrazów bliskoznacznych i przeciwstawnych oraz rozpoznaje wyrazy potoczne.	Stosuje synonimy i antonimy, aby unikać powtórzeń i precyzować wypowiedź, oraz rozpoznaje wyrazy potoczne w kontekście.	Dobiera słowa neutralne, wartościujące lub potoczne do sytuacji i wyjaśnia, jak zmieniają one wydźwięk wypowiedzi.	Samodzielnie dobiera słownictwo do celu i odbiorcy, porównuje jego wydźwięk i uzasadnia wybór, uwzględniając rejestr wypowiedzi.
Znaczenie dosłowne i przenośne oraz zabarwienie emocjonalne	Rozpoznaje proste znaczenie dosłowne i przenośne.	Wyjaśnia znaczenie wyrazu użytego w konkretnym kontekście.	Odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego i stosuje poznane wyrazy	Porównuje znaczenie i zabarwienie emocjonalne słów oraz wyjaśnia ich	Samodzielnie dobiera słowa do kontekstu i celu, wyjaśniając ich

			w zdaniach.	wpływ na odbiór wypowiedzi.	znaczenie i zabarwienie emocjonalne.
Rodzina wyrazów i wyrazy pokrewne	Rozpoznaje podstawowe wyrazy pokrewne.	Wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny.	Tworzy prostą rodzinę wyrazów i wyjaśnia związki między jej elementami.	Wykorzystuje rodzinę wyrazów do poszerzania słownictwa i poprawiania wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i trafnie wykorzystuje je w różnych zadaniach.

IV. ORTOGRAFIA, INTERPUNKCJA I AUTOKOREKTA

Efekt nadrzędny: uczeń stosuje poznane zasady poprawności i potrafi samodzielnie kontrolować oraz poprawiać własny tekst.

IV. ORTOGRAFIA, INTERPUNKCJA I AUTOKOREKTA					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Ortografia	Stosuje podstawowe zasady pisowni poznanych wyrazów, w tym u–ó, ż–rz, ch–h, w prostych ćwiczeniach.	Poprawnie zapisuje wielką literę na początku zdania i w podstawowych nazwach własnych oraz stosuje poznane reguły.	Stosuje poznane zasady ortograficzne w krótkich i dłuższych wypowiedziach.	Samodzielnie wyszukuje błędy ortograficzne w swoim tekście, poprawia je i korzysta z poznanej zasady.	Sprawnie stosuje poznane zasady także w nowych przykładach, poprawia błędy i potrafi wyjaśnić poprawny zapis.
Interpunkcja	Stosuje kropkę, przecinek, znak zapytania i wykrzyknik w prostych wypowiedziach.	Poprawnie stosuje podstawowe znaki kończące zdania.	Samodzielnie stosuje poznane zasady interpunkcyjne w krótkich wypowiedziach.	Wyszukuje błędy interpunkcyjne, poprawia je i wyjaśnia najważniejsze poprawki.	Świadomie stosuje poznane znaki interpunkcyjne, aby uporządkować wypowiedź i dokładnie przekazać jej sens.
Autokorekta językowa	Z pomocą rozpoznaje podstawowy błąd ortograficzny lub interpunkcyjny.	Wskazuje błąd i poprawia go według poznanej zasady.	Samodzielnie sprawdza krótki tekst pod względem podstawowej poprawności.	Wyszukuje i poprawia błędy w dłuższym tekście oraz wyjaśnia najważniejsze poprawki.	Samodzielnie kontroluje poprawność własnej wypowiedzi, korzysta z dostępnych narzędzi i uzasadnia dokonane poprawki.

V. TWORZENIE WYPOWIEDZI I KOMUNIKACJA

Efekt nadrzędny: uczeń planuje, tworzy, prezentuje i poprawia wypowiedzi odpowiednio do celu, odbiorcy, sytuacji i wybranej formy.

V. TWORZENIE WYPOWIEDZI I KOMUNIKACJA					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Plan, akapit i trójdzielna kompozycja	Rozpoznaje wstęp, rozwinięcie i zakończenie oraz układa prosty plan.	Układa wypowiedź zgodnie z planem i wydziela podstawowe akapity.	Tworzy logiczną, spójną wypowiedź z odpowiednią kompozycją.	Samodzielnie porządkuje informacje, dobiera akapity i poprawia niespójne fragmenty.	Samodzielnie planuje układ tekstu, dostosowuje go do celu i dba o spójność całej wypowiedzi.
Notatka, mapa myśli i sketchnoting	Tworzy prostą notatkę na podstawie tekstu lub wypowiedzi.	Wydziela najważniejsze informacje i tworzy prostą mapę myśli.	Sporządza funkcjonalną notatkę, plan lub prostą notatkę wizualną.	Dobiera sposób notowania do materiału i celu oraz łączy najważniejsze informacje.	Samodzielnie tworzy czytelne notatki wizualne i łączy informacje z różnych materiałów.
Opis osoby / twarzy	Wymienia podstawowe elementy wyglądu osoby, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy uporządkowany opis wyglądu, używając prostych określeń, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Łączy opis wyglądu z zachowaniem i podstawowymi cechami charakteru, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera trafne określenia, porządkuje szczegóły i tworzy spójny, dokładny opis, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy wyrazisty opis osoby, świadomie dobierając słownictwo i poznane środki stylistyczne, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Opis przedmiotu	Wymienia podstawowe cechy opisywanego przedmiotu, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Opisuje wygląd, kształt, wielkość, kolor lub przeznaczenie, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy uporządkowany i spójny opis z dokładnymi określeniami, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera szczegóły i słownictwo odpowiednie do celu opisu oraz porządkuje informacje, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy szczegółowy opis, dzięki któremu odbiorca może łatwo wyobrazić sobie przedmiot, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Opis sytuacji	Wymienia najważniejsze elementy prostej sytuacji, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Opisuje przebieg prostej sytuacji, zachowując kolejność wydarzeń i stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy uporządkowany i spójny opis sytuacji, dobierając szczegóły i określenia odpowiednie do treści.	Dobiera szczegóły i słownictwo odpowiednie do celu opisu oraz tworzy obrazowy opis sytuacji lub zjawiska, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy szczegółowy, spójny i obrazowy opis sytuacji lub zjawiska, świadomie dobierając słownictwo i poznane środki stylistyczne, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Opowiadanie i wspólne tworzenie opowieści	Pisze krótkie opowiadanie z pomocą pytań lub planu, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy opowiadanie z początkiem, rozwinięciem i zakończeniem, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Zachowuje chronologię, rozwija wydarzenia i buduje spójny przebieg fabuły, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Ciekawie rozwija wydarzenia, wykorzystuje opis lub dialog i łączy elementy realistyczne albo fantastyczne, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy ciekawe opowiadanie, świadomie wykorzystuje poznane środki i proponuje własne rozwiązania, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Dialog i jego zapis	Rozpoznaje dialog i zapisuje krótką rozmowę z pomocą wzoru, stosując kryteria oceniania dla tej formy	Tworzy prosty dialog, zachowując kolejność wypowiedzi, stosując kryteria oceniania dla tej formy	Poprawnie zapisuje dialog i wykorzystuje go w opowiadaniu, stosując kryteria oceniania dla tej formy	Dobiera wypowiedzi do charakteru bohaterów i wyjaśnia, jak dialog pomaga rozwijać wydarzenia, stosując	Samodzielnie wykorzystuje dialog do pokazania charakteru postaci i rozwijania akcji, stosując kryteria

	wypowiedzi.	wypowiedzi.	wypowiedzi.	kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Zaproszenie	Pisze zaproszenie według wzoru i podaje podstawową informację o wydarzeniu, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy zaproszenie zawierające kto, kogo, na co, gdzie i kiedy zaprasza, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie redaguje poprawne zaproszenie i zachowuje odpowiednią formę, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera treść, sposób napisania i wygląd zaproszenia do odbiorcy i wydarzenia, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy estetyczne i funkcjonalne zaproszenie, które jasno zachęca odbiorcę do udziału, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Ogłoszenie	Podjęmuje próbę napisania ogłoszenia i podaje najważniejszą informację, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy ogłoszenie zawierające podstawowe informacje o wydarzeniu lub poszukiwanej rzeczy, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie redaguje czytelne ogłoszenie i porządkuje informacje, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Wybiera najważniejsze informacje i dobiera język ogłoszenia do odbiorcy i celu, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie tworzy czytelne i przekonujące ogłoszenie, trafnie dobierając treść i formę, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
List tradycyjny	Podjęmuje próbę napisania listu według podanego wzoru, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy list z odpowiednim zwrotem do adresata, treścią i podpisem, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie redaguje spójny list z zachowaniem podstawowego układu, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera treść, ton i sposób napisania listu do odbiorcy i sytuacji, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie pisze list, świadomie dobierając język do celu i relacji z odbiorcą, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
E-mail	Podjęmuje próbę napisania krótkiego e-maila według wzoru, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy e-mail z odpowiednim zwrotem do odbiorcy, treścią i podpisem, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie redaguje poprawny i spójny e-mail, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera treść, sposób napisania i formę e-maila do sytuacji oraz stosuje podstawowe zasady netykiety, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie pisze e-mail, trafnie dobierając język do celu i odbiorcy, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Opinia i prosta argumentacja	Wyraża własne zdanie na prosty temat, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Formułuje opinię i podaje jeden prosty argument, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Formułuje opinię i uzasadnia ją przykładem, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dobiera kilka argumentów do tematu i porządkuje je w logicznej kolejności, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie buduje przekonującą wypowiedź, łączy argumenty z przykładami i formułuje trafny wniosek, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Pozdrowienia	Zna podstawową formę pozdrowień, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Tworzy krótkie pozdrowienia zgodne z sytuacją, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie redaguje poprawne i spójne pozdrowienia, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Dostosowuje treść i styl do odbiorcy oraz okoliczności, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.	Samodzielnie formułuje osobiste, funkcjonalne pozdrowienia odpowiednie do sytuacji, stosując kryteria oceniania dla tej formy wypowiedzi.
Mówienie, czytanie, autoprezentacja i wywiad	Wypowiada się na zadany temat z pomocą nauczyciela i czyta tekst z podstawową poprawnością.	Wygłasza przygotowaną wypowiedź, zachowując podstawową intonację i dykcję, oraz formułuje proste pytania do rozmówcy.	Samodzielnie przedstawia uporządkowaną wypowiedź, poprawnie czyta tekst i przygotowuje krótki wywiad.	Dostosowuje tempo, głos, pauzy i kontakt z odbiorcą do treści wypowiedzi oraz dobiera pytania do rozmówcy i tematu.	Swobodnie prezentuje treść, wykorzystując głos, kontakt z odbiorcą i własne doświadczenia, oraz samodzielnie przygotowuje i przeprowadza wywiad, dostosowując pytania do celu i rozmówcy.
Prezentacja i przedstawianie treści w różnych formach	Przygotowuje prostą prezentację lub wizualne przedstawienie treści według instrukcji.	Dobiera podstawowe obrazy, hasła lub symbole do przedstawianych informacji.	Tworzy uporządkowaną prezentację, plakat, komiks lub inną formę przedstawienia treści.	Świadomie dobiera obrazy, słowa i elementy graficzne do celu oraz odbiorcy.	Samodzielnie przedstawia treść w innej formie, np. jako komiks, plakat, scenkę lub prezentację, i wyjaśnia swoje wybory.

VI. CZYTANIE, MEDIA, INFORMACJA I SAMOKSZTAŁCENIE

Efekt nadrzędny: uczeń wyszukuje, selekcionuje, porządkuje i weryfikuje informacje oraz korzysta z różnych źródeł i mediów w sposób świadomy i bezpieczny.

VI. CZYTANIE, MEDIA, INFORMACJA I SAMOKSZTAŁCENIE					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Czytanie ze zrozumieniem i selekcja informacji	Czyta krótki tekst i wyszukuje podane informacje.	Określa temat i główną myśl tekstu oraz wskazuje najważniejsze informacje.	Samodzielnie wybiera informacje potrzebne do zadania i porządkuje je w notatce lub planie.	Łączy informacje z kilku fragmentów i na ich podstawie formułuje prosty wniosek.	Samodzielnie wybiera i interpretuje informacje potrzebne do zadania oraz uzasadnia wnioski przykładami z tekstu.
Korzystanie ze słowników i innych źródeł	Korzysta z podanego słownika lub źródła informacji.	Wyszukuje potrzebne informacje w słowniku, książce lub bezpiecznym źródle internetowym.	Dobiera źródło do prostego zadania i zapisuje najważniejsze informacje.	Porównuje informacje z dwóch źródeł i wybiera te, które najlepiej pomagają wykonać zadanie.	Samodzielnie wybiera źródła, porównuje ich informacje i ocenia ich przydatność do rozwiązania problemu.
Wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	Wyszukuje informację według podanej instrukcji.	Korzysta z co najmniej dwóch wskazanych źródeł.	Samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w różnych źródłach.	Porównuje sposób przedstawienia informacji w kilku źródłach i wybiera najbardziej przydatne.	Samodzielnie planuje wyszukiwanie, porównuje źródła i wyjaśnia, dlaczego wybrał konkretne informacje.
Fakt i opinia	Rozpoznaje prostą informację i opinię.	Odróżnia fakt od opinii w prostych wypowiedziach.	Wskazuje elementy, które pomagają rozpoznać fakt lub opinię.	Wyjaśnia, po czym poznaje fakt lub opinię, i uzasadnia odpowiedź przykładem.	Samodzielnie analizuje krótką wypowiedź i uzasadnia, które stwierdzenia są faktami, a które

					opiniami.
Reklama i jej wpływ na decyzje	Rozpoznaje reklamę i wskazuje jej podstawowy cel.	Wskazuje, do czego reklama chce odbiorcę przekonać lub zachęcić.	Wyjaśnia, jak reklama wykorzystuje proste sposoby przekonywania.	Analizuje reklamę, wskazuje użyte środki i wyjaśnia ich wpływ na odbiorcę.	Samodzielnie ocenia reklamę, rozpoznaje jej sposoby przekonywania i uzasadnia, jak mogą wpływać na decyzje.
Fake news i wiarygodność informacji	Rozpoznaje pojęcie fake news i wskazuje prosty przykład fałszywej informacji.	Odróżnia oczywiście niewiarygodną informację od sprawdzonej.	Weryfikuje prostą informację, korzystając z bezpiecznego źródła.	Porównuje informacje z kilku źródeł i wskazuje, co może świadczyć o ich niewiarygodności.	Samodzielnie sprawdza informację w kilku źródłach i uzasadnia, dlaczego uznaje ją za wiarygodną albo fałszywą.
Higiena cyfrowa i przeładowanie informacyjne	Zna podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z mediów i potrzebę ograniczania czasu przed ekranem.	Wymienia zagrożenia związane z nadmiernym korzystaniem z ekranów, telefonu i gier.	Opisuje skutki przebodźcowania i przeładowania informacyjnego.	Analizuje własne nawyki związane z urządzeniami i proponuje zasady pomagające dbać o higienę cyfrową.	Samodzielnie planuje czas online, ocenia swoje nawyki i tworzy realne zasady bezpiecznego korzystania z mediów.

VII. AUTOREFLEKSJA, WSPÓLNOTA, KULTURA I ROZWÓJ UCZNIA

Efekt nadrzędny: uczeń rozpoznaje własne potrzeby edukacyjne, korzysta z informacji zwrotnej, rozwija zainteresowania i interpretuje teksty oraz sytuacje w kontekście wartości, wspólnoty i tożsamości.

VII. AUTOREFLEKSJA, WSPÓLNOTA, KULTURA I ROZWÓJ UCZNIA					
Wymaganie / efekt uczenia się	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Samodzielne uczenie się i autorefleksja	Potrafi powiedzieć, co udało mu się zrobić lub czego nie rozumie.	Opisuje swoje zaangażowanie w naukę i wskazuje obszar wymagający ćwiczeń.	Ocenia własny sposób uczenia się i wybiera prostą strategię poprawy.	Rozpoznaje, które sposoby nauki pomagają mu najlepiej, i planuje, co będzie ćwiczyć dalej.	Samodzielnie sprawdza postępy, wyciąga wnioski i zmienia sposób nauki, gdy potrzebuje innego rozwiązania.
Emocje, potrzeby i wartości w tekstach oraz sytuacjach	Nazywa podstawowe emocje własne i innych oraz wskazuje prostą wartość.	Opisuje własne potrzeby i emocje w prostych sytuacjach oraz rozpoznaje zachowania raniące innych.	Wyjaśnia, jak emocje i wartości wpływają na decyzje bohaterów lub zachowanie, oraz wyjaśnia, czym jest hejt.	Porównuje różne punkty widzenia, uzasadnia swoje zdanie na temat ważnej wartości i proponuje właściwe sposoby reagowania na hejt.	Samodzielnie analizuje trudną sytuację, w tym sytuację związaną z hejtem, uzasadnia swoje zdanie, uwzględnia różne punkty widzenia i łączy je z własnym doświadczeniem.
Wspólnota: rodzina, szkoła, społeczność lokalna i prawa dziecka	Wymienia wspólnoty, do których należy, i wskazuje swoją rolę.	Opisuje podstawowe zasady współpracy w rodzinie i społeczności szkolnej oraz wskazuje podstawowe prawa dziecka.	Wyjaśnia znaczenie współpracy i odpowiedzialności za wspólne działania oraz wyjaśnia, dlaczego prawa dziecka są ważne.	Rozważa swoją rolę w grupie i proponuje sposoby rozwiązania prostego problemu wspólnego, uwzględniając prawa i potrzeby innych.	Samodzielnie proponuje działania pomagające grupie, uwzględnia różne potrzeby i prawa oraz uzasadnia swoje decyzje.
Symbole i tożsamość	Rozpoznaje podstawowe symbole narodowe.	Nazywa symbole i wyjaśnia ich podstawowe znaczenie.	Wyjaśnia, jak symbole, język i literatura mogą budować poczucie wspólnoty.	Wyjaśnia znaczenie wybranych symboli w poznanych tekstach i sytuacjach kulturowych.	Samodzielnie wyjaśnia znaczenie symboli i uzasadnia, jak pomagają budować poczucie tożsamości.
Samooceń i korzystanie z informacji zwrotnej	Zna proste kryteria sukcesu i potrafi wskazać, co zrobił w zadaniu.	Porównuje swoją pracę z kryteriami sukcesu i wskazuje element do poprawy.	Samodzielnie ocenia wykonanie zadania i wprowadza wskazane poprawki.	Potrafi konkretnie powiedzieć, co robi dobrze i co powinien jeszcze ćwiczyć.	Świadomie korzysta z samooceny i informacji zwrotnej, aby zaplanować dalszą naukę.
Aktywność kulturalna i rozwijanie zainteresowań	Rozpoznaje wybrane wydarzenia, miejsca lub dzieła kultury.	Potrafi opowiedzieć o wybranym wydarzeniu, miejscu lub twórcy.	Samodzielnie wyszukuje informacje o kulturze i przedstawia je w uporządkowanej formie.	Łączy informacje z różnych źródeł i przedstawia je w ciekawy, uporządkowany sposób.	Samodzielnie rozwija zainteresowania, przygotowuje prezentację lub projekt i formułuje własne wnioski.

WARUNKI REALIZACJI I SZCZEGÓLNE ISTOTNE ZASADY NAUCZANIA

- Uczenie przez działanie – uczeń wykorzystuje wiedzę podczas czytania, mówienia, pisanie, interpretowania, porównywania i rozwiązywania problemów.
- Sprawczość ucznia – w miarę możliwości uczeń wybiera tekst, temat, sposób wykonania zadania lub formę prezentacji.
- Lektura jako doświadczenie – praca z lekturą wykracza poza odtwarzanie fabuły i służy rozumieniu tekstu, siebie, innych ludzi i świata.
- Język jako narzędzie działania – gramatyka, słownictwo, ortografia i interpunkcja są możliwe często ćwiczone w kontekście rzeczywistych wypowiedzi ucznia.
- Różnorodność tekstów – uczeń pracuje z tekstami literackimi, użytkowymi, medialnymi, wizualnymi, audialnymi i audiowizualnymi.
- Krytyczne korzystanie z informacji – uczeń wyszukuje, selekcionuje, porównuje i weryfikuje informacje oraz rozpoznaje perswazję i dezinformację.
- Doświadczenie edukacyjne – zadania powinny prowadzić do konkretnego rezultatu: tekstu, rozmowy, prezentacji, projektu, inscenizacji, plakatu, komiksu lub innej funkcjonalnej formy.
- Informacja zwrotna i samooceń – uczeń otrzymuje informację, co już potrafi, czego powinien się nauczyć i jak może poprawić swoją pracę.
- Indywidualizacja – nauczyciel różnicuje poziom wsparcia, sposób pracy i formę zadania odpowiednio do potrzeb i możliwości uczniów.
- Współpraca – uczniowie pracują indywidualnie, w parach i grupach, ucząc się odpowiedzialności za własną pracę i wspólny rezultat.